

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor: un șir petit 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Reunirea bisericilor

Am constatat într'un număr precedent (85) al ziarului nostru faptul îmbucurător că în căutarea unei biserici-tip privirile confesiunilor apusene țintesc asupra sfintei biserici ortodoxe. Am spus că șeful mitropoliei noastre ardelen, ca unul din reprezentanții cei mai de seamă ai bisericii ortodoxe de astăzi, a primit dela comitetul pentru teze al conferinței dela Geneva să se pronunțe asupra unor serii de întrebări care vor forma subiectul desbaterilor în congresul religios ce se întrunește la Washington în Mai 1925. Am expus în sfârșit, cititorilor noștri, care anume sânt aceste întrebări.

Se învederează că în urmărirea idealului de reunire a bisericilor din toată lumea, înțelegerea împrumutată își face tot mai mult drum între confesiunile creștine: dorim să ne cunoaștem unii pe alții și să dezvoltăm tot mai intensiv ceea ce este un bine comun al celor ce mărturisesc pe Isus Hristos.

La curentul de idei, ce preocupă o lume întreagă, răspund și frații «uniți» dela Blaj (în prim articol din Unirea dela 3 I. c.). Ei zic așa:

Există și la noi dorul unirii. Dar, la frații ortodocși, nu atât dorul unirii tuturor, — ori câte invitări și chestionare ar primi Preasfințitul Sibiului dela «World Conference on Faith and Order», — ci idealul restrâns (!) al împreunării celor două biserici românești. Este însă nespuse de trist să vezi armele și metodele, cu cari vreau să săvârșescă frații noștri acest lucru, în numele dragostii creștine și spre mă-

rirea lui Dumnezeu. Atunci când alții se sfătuiesc cu bunăcredință pentru unirea tuturor, ori se roagă (!!) cu stăruință pentru unirea tuturor, ei cearcă prin uneltiri (?) și apucături (?) incalificabile să sugrume credința uniților cu Roma, pentruca apoi să poată schimba (?) la conferința din Washington, credința tuturor Românilor, nu numai a ortodoxilor de azi. Luptă cu încăpățănare împotriva adevărilor evidente (?) pentru a putea dovedi celor nepricepuți, că unirea cu Roma e o rană deschisă de alții împotriva noastră, că n'a făcut neamului nici un bine, ci dela ea vine tot răul în care ne zbatem azi. În consecință statul are datoria să sugrume această plagă, neîndreptățind, unde numai se poate, sprijinind zizaniile sămănate cu ură și caicul în sufletul popoului îmbătat de făgăduinți mincinoase. Nu se dau îndărăt nici dela arma cea mai nouă scoasă din arsenalele *Fanarului*: calumnierea (?) ordinară a conducătorilor acestei biserici. Și, pe urmă, așteaptă binecuvântarea cerului asupra acestei manevre rușinoase...

Toată această tiradă — nu putem să o numim altcum — ar vrea să justifice refuzul bisericii catolice romane d'a participa la cercetarea împreună a chestiunii de reunire în biserica lui Hristos.

Invinuirile, aduse ortodoxiei precum și altor confesiuni, se resfață în același timp și pe paginile mai nouă ale revistei blăjene *Cultura Creștină*. Apăsând «Primațul infalibil al urmașului sfântului Petru», revista scrisă românește nu vede în afară de biserica romano-catolică, decât o «descompunere deplorabilă» în sinul tuturor celorlalte biserici. «Biserica orientală ortodoxă, spun învățații de pe Târnavă, numără cel puțin 15 biserici independente», — iar «că de ce independență și unitate se bucură biserica ortodoxă română, e

mai bine — ca noi, dela Blaj, — să nu vorbim». (De ce, prin urmare, nu vă țineți de cuvânt!?)

Revista bisericească *română* a Blajului războinic apără «unitatea catolică a bisericii romane» mai vehement decât orice organ de publicitate al celor mai ieziți dintre confracții săi.

Dacă nu mai biserica Romei «este una și catolică» și în sinul altor biserici nu există unitate creștină, — oare ce fel de valoare conține unitatea aceea, care face pe înalții prelați *români* să se solidarizeze cu prelații de categoria unui Glattfelder; altădată îi forțează să lipsească dela un mare act istoric, privindu-l numai — de după ușă; sau, la alt prilej de manifestare, unde este reprezentat întreg neamul (b. o. la Răcinari, Sibiu, Avrig), tu ca «bun român» să strălucești prin absență intenționată, motivată în deosebi prin legătura cu Roma papală...

Acestea sânt fapte în lumina zilei, ca urmări de «unitate» papistă; și de aceea rana deschisă de alții este în adevăr tot deschisă, și dela ea vin multe rele în care ne sbatem acum.

«Uneltirile și apucăturile incalificabile» n'au fost și nu sânt de partea ortodoxiei române. Nu din mijlocul nostru, ci chiar din mijlocul românilor uniți a răsunat de curând glasul: «*Trebuie astăzi să mă rușinez că sânt unit*»...

A fost glasul inimii sincere, cum a fost și scrisul istoricilor uniți, cari au osândit cu aceeași sinceritate actul «unirii».

FOIȘOARA

Comori carpatine

— Impresii și constatări —

(Urmare din Nr. 87 și sfârșit)

M'a surprins și faptul că un preot, într'o comună vastă unde are atâta de alergat peste zi, cum de a avut timp să se ocupe și de bunăstarea materială și culturală a credincioșilor săi. — Căci, de aproape un sfert de veac decând servește dânsul în parohie, a ridicat o biserică pompoasă, întemeind fonduri și biblioteci în valoare de câteva sute de mii de lei, ținând în biserică prelegeri economice, și înființând și o bancă populară, crușând pe țărani de a alerga 30—40 km, pe drumuri și pe timpuri grele pentru un mic împrumut și ferindu-i astfel și de ghiarele nesățioase ale agenților... Toată lumea cu care am vorbit despre Sfinția sa își exprima recunoștința pentru acest păstor care luptă zi și noapte pentru prosperarea turmei sale...

M'am despărțit emoționat de acest apostol și am pornit pe jos la deal spre Oașa, având la stânga Sebeșul ca tovarăș nedespărțit de drum.

La vre o 3 km, de Tău, pădurile de fag se termină și începe regiunea codrilor de brazi ro-

buști care umbresc toată valea șerpuitoare până la Oașa. Ai crede că te afli în adevărata Elveție! Apa aci e mai sgomotoasă; se luptă spumegând de furie cu blocurile puternice de sisturi cari li opun o rezistență dărză... Sărmanul Sebeș! De câte veacuri se sbuciumă el zi și noapte cu natura sălbatică care la fiecare cotitură ar vrea să l'oprescă cu stâncile ei puternice ce amenință cu prăbușire... Dar la urmă învingător în fața curentului năvalnic se închină și cele mai superbe stânci...

Ne apropiem de «Gură Prigoanei», o poeniță sihastră înconjurată de ziduri puternice de brazi, din care șerpuește la deal în inima codrilor o potecă ce duce spre «Prigoana», alt cătun al Șugagului, o regiune climaterică renumită în părțile acestea.

E în amurg, nu auzi decât vuetul asurzitor al apei și gemetul profund al brădetului maestos. Ici colo cete de păstrăvi se joacă sburdalnic în oglinda de cristal, veseli și ei de farmecul naturii binecuvântate în care trăesc.

Zidurile de codru se apropie, se îndeasă, pare că acum să ne înfunde cărarea, întunerecul ne apasă, — dar iată-ne de odată la luminiș de poeniță tupilată în desimea brădetului... Nu mi pot imagina ca visul și poezia să se fi zămislit pe plauri mai fericite decât acest colț tănuț al Carpaților... Pare că un geniu ar domina regiuni-

nile tănuite, un geniu ce ți-ar striga: Copile, zadarnic te uimești de farmecul meu, căci nu mă vei înțelege niciodată!...

Trecem de Cibău, un cătun mic; drumul devine tot mai romantic, codrii tot mai deși, mai amenințatori și după o jum. de oră ne aflăm într'o poeniță mândră înconjurată de brazi ce își desmiardă siluetele robuste în oglinda uriașă a unui lac cristalin făcut de mână omenească din isvoarele de mai la deal ale Sebeșului ca să se adune cantități mai mari de apă spre a putea rostogoli de vale la Sebeș lemnele tăiate pentru societatea forestieră de acolo. Câteva case de lemn mijesc din inima codrilor: sânt hoteluri pentru adăpostirea turiștilor cari opresc aici pentru cură de aer... Este cătunul Oașa, situat la o înălțime de 1250 m.

Mă urc pe o coastă de munte și mă pierd în farmecul variat al regiunii alpine de frumusețe sălbatică. Ultimele raze învălesc puternicul parapet de brazi ai muntelui Oașa într'o mantie ușoară de purpură... Departe, în vale, începe a se așterne ceață fumurie peste talazurile tăcute ale brădetului, ce pare că visează...

E pace și liniște de mormânt pe locurile acestea sihastră, ai dori să trăiești o veșnicie, pierzându-te în farmecul sălbatec al unui vis alpin de primăvară, îngănat de șueratul din văi al sburdalnicului Sebeș și de glasul fluierului

În clipele unei disordini morale, care năpădește societățile pe urma mistuitorului război al popoarelor, datoria de creștini este — cum credem cu toată convingerea — a nu refuza participarea la sfătuirii în vederea unei renașteri a credinței și a unei solidarități religioase, care să nu fie păgubitoare nici unui popor creștin.

In ședința senatului din 9 I. c. la discuția adresei de răspuns la mesajul tronului, a luat cuvântul Prea Sfințitul Episcop *Roman* dela Ora-dea Mare.

P. S. Sa spune, că mulți au căutat să negrească țara noastră în străinătate, prezentând-o ca dușmană celor lalte țări și nații. La noi nu se prigonește nici un cult și nici o nație, pentru că țara noastră este țara tuturor libertăților. În sufletul țaranului este adevăratul simț de umanitate și de dreptate. Cu toate acestea, în străinătate se duce propagandă contra țării noastre, propagandă pornită tot dela noi, din anumite cercuri. Cea mai bună contra-propagandă este consolidarea internă. Odată cu unirea, trebuia să întocmim și un program de politică de stat: bisericesc, cultural, economic, social. În legătură cu aplicarea reformei agrare, datoria statului era să dea toată importanța colonizărilor dela granițele țării, creind un brâu de elemente românești sigure de-a lungul frontierei.

Greșala de a nu fi avut dela început o politică de stat bine definită se răsună azi în toate direcțiile. Chestiunea școlară d. e. a mers în zigzag, după dispozițiile celorce au luat asupra lor rezolvirea ei. Am ajuns azi în situația de a vedea școlăle confesionale minoritare respectate, ear școlăle noastre, din aceeași categorie, desființate. Ne-am mărginit să impunem școlălelor minoritare limba română, uitând că cine trăește în România învață dela sine limba țării, fără să mai fie nevoie de vre-o șilnicie.

La fel și în chestiunile bisericești. Guvernul maghiar a avut dela început o politică de susținere a bisericii catolice și numai datorită bisericii catolice s'a putut menține stăpânirea de uzurpare a unurilor timp de 1000 de ani peste neamuri și peste o țară ce nu le aparțineau.

E timpul să avem în chestiunile bisericești o politică sprijinită pe interesul național. Noi nu ne ferim să cerem chiar în fața străinătății, nu privilegiu, cum a avut biserica maghiară până acum, ci egalitate de situație. Înființarea episcopioilor străine trebuie să se autorizeze în proporție cu numărul credincioșilor.

Vorbind de chestiunea raporturilor dintre vechiul regat și nouile provincii, spune că corectivul regionalismului este unificarea, pe bazele unui centralism de cultură, care să iradieze viață și lumină în toate orășelele și ținuturile țării. Să nu așteptăm totul dela stat, ci fiecare locuitor al țării să fie un element de muncă și de producție.

dela stână, ce alungă la intervale liniștea curată a munților...

În clipele acestea începi a te cunoaște mai bine cine ești tu, veșnic călător, care te frământă în lupta vieții pentru o țință de iluzii; în clipele acestea fătarnicia și toate patimile urâte ale sufletului tău dispar și devii ființa curată, sinceră și nobilă care își vede micimea de copil, în fața naturii superbe și dumnezeiești...

V. M. Carpatin

Revistă nouă apare în Brașov, sub numirea de «*Gheorghe Lazăr*», sub direcția dlui Al. Tisescu. Publicația se înfățișează în bune condițiuni din oricare punct de vedere. Primul număr cuprinde articole comemorative, consacrate amintirii marelui român, al cărui nume îl poartă revista, mai cuprinde lucrări de istorie, literatură ș. a. Revista care ține să răspândească cultura în cercuri cât mai largi, merită să fie încurajată.

Știre ziaristică. Din New-York primim înțaiul număr al unui nou organ de publicitate românesc în America, sub numele de *Curierul American*. Noul ziar se prezintă bine ca formă și cuprins. Politică de partid nu face. Îi dorim spor la muncă și viață lungă.

Mai curând dimpotrivă. Monitorul de pe Târnave, în numărul său din 3 I. c., vestește că «în baza libertății conștiinței, se va cere ca la școlăle *statului* (român) din ținuturile curat (!) greco-catolice să fie numiți *numai profesori greco-catolici*», căci «altfel, — spune Monitorul — aceste școlăle vor deveni mijloace de proselitism». — Tocmai dimpotrivă, răspundem noi, prin asemenea numiri ele ar deveni cuiburi de propagandă papistă în țară ortodoxă.

Se cred a fi tot în vechea Ungarie. Re-prezentanții bisericii unitare din Ardeal s'au întrunit zilele acestea în Cluj, pentru a discuta soarta școlălelor ungurești ardeleni. Sub conducerea episcopului Ferencz Iosef, adunarea a hotărât să prezinte Suveranului un memoriu în care să se arate că «drepturile» unitarilor maghiari ardeleni nu sânt ținute în seamă de guvernul țării. Care anume sânt aceste *drepturi*, se precisează în următoarea hotărâre adusă de unitarii ardeleni în Cluj:

«*In interesul bisericii și rasei noastre, în conștiința răspunderilor pe cari le datorăm istoriei, întemeiați pe articolele de lege XXXVIII din 1868, XX din 1848 XVII din 1879, XXX din 1883, XVII din 1907 și pe dispozițiile tratatelor privitoare la minorități, ar trebui să refuzăm executarea dispozițiilor ministeriale care, cum s'a arătat în memoriul nostru, sânt lipsite de orice bază de drept, — dar în credința că dorințele noastre vor fi ascultate la treptele tronului, ne adresăm M. Sale pentru sprijin și ocrotire.*»

Va să zică, legile școlare ungurești să fie hotărâtoare în statul român?! Avem toată dreptatea să tragem la îndoeală sentimentele patriotice ale minorității de sub păstorirea episcopului unitar dela Cluj.

Cum este organizată Societatea Națiunilor?

Societatea sau Liga Națiunilor se compune din 3 organe diferite:

Adunarea generală,

Consiliul, și

Secretariatul general.

Adunarea este convocată odată pe an și desbaterile durează o lună.

Adunarea primește rapoarte în toate chestiunile care interesează societatea, dă ea însăși indicațiuni și directive consiliului; elaborează budgetul și alege șase membri ai consiliului, afară de cei patru cari sânt permanenți.

Adunarea are la dispoziție șase mari comisiuni, în care sânt reprezentate toate statele aderente ale societății. Desbaterile adunării sânt publice.

Consiliul numără zece membri, dintre cari patru permanenți, șase aleși. Membrii permanenți sânt reprezentanții marilor puteri, și anume ai Angliei, Franței, Italiei și Japoniei. Această permanență dată marilor puteri se justifică prin

Biserici vechi și vestite

Despre bisericile mult admirate ale orașului Iași, biserica Sfântului Nicolae și biserica Trei Erarhi, și despre alte frumoase lăcașuri divine din acel oraș, se face într'o revistă română următoarea descriere:

Faimoasa biserică zidită de Ștefan cel sfânt, drept omagiu cerului, este o faimă a artelor sculpturale și arhitecturale.

Și care român n'a auzit de biserica *Sfântului Nicolae*, ridicată de Ștefan cel Mare?

Biserica Sf. Nicolae e bătrână: Patru veacuri i-au îmbogățit tradiția și i-au întărit puterea de sugestie și de evocare. În această lungă vreme însă, zidurile săpate în bloc de piatră pierdeau puterea rezistenței; furtunile și ploile izbeau neconținut și pulbere cu pulbere cădea din zidul secular găurind blocurile de piatră.

Pe la jumătatea veacului trecut biserica luase aspectul sfânt al unei ruine scumpe, pierduse însă chipul unei biserici întregi.

Atunci, din ordinul Mitropoliei, amvonul și altarul Sf. Nicolae se mutară într'o casă veche de alături. O cruce improvizată pe acoperământul casei vestește credincioșilor locul nou al altarului. Și credincioșii se închinau aci, și preoții serveau în biserica improvizată... așteptând cu toții restaurarea bisericii zidite de marele voevod al Moldovei.

faptul că ele reprezintă o masă de oameni însemnată: Anglia numără 400 milioane de locuitori, Franța vreo 100 milioane, etc. Consiliul se întrunește cam de cinci ori pe an, în afară de adunarea generală.

Hotărârile consiliului, precum și ale adunării nu sânt valabile, decât dacă sânt luate în unanimitate.

Al treilea organ al societății, secretariatul general e compus din funcționari de toate naționalitățile, dar nu sânt reprezentanții guvernelor; sânt răspunzători față de secretarul general, care la rândul lui are întreaga răspundere a activității lui față de societate. Funcționarii secretariatului se țin în legătură cu administrațiile lor naționale.

Pe lângă secretariat sânt mai multe comisiuni tehnice, compuse din specialiști din toate țările; asemenea organe se pot înființa după nevoie.

Tot Societății Națiunilor au fost alipite și Biroul Internațional al Muncii precum și Curtea internațională de justiție ca funcționează la Haga.

Pentru chestia minorităților s'a hotărât să se creeze o procedură specială, dată fiind greutatea acestei probleme. Trei membri din Consiliul Societății Națiunilor sânt însărcinați să primească documentele și petițiile: în principiu acestora nu li se dau curs, dacă manifestă o tendință separatistă sau iredentistă, sau nu sânt conforme uzanțelor diplomatice. Natural, în primul rând se comunică aceste documente guvernelor interesate care pot să răspundă sau nu, dând explicațiile necesare.

Dela Reuniunea meseriașilor români, Sibiu

— Ședința literară —

O frumoasă și înălțătoare de inimi ședință muzicală-declamatorică-literară a ținut «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» în seara de Sf. Dumitru, Joi, în 8 Noemvrie, începându-și astfel seria de ședințe literare.

Îmbucurător este faptul că de astădată și-au dat concursul la aceste conveniri ale meseriașilor noștri români din Sibiu nu numai intelectualii singuratici, ci desp. Sibiu al Asociațiunii și secția Sibiu a «Asociațiunii generale a profesorilor secundari». Această colaborare a numitelor două societăți cu «Reuniunea meseriașilor sibieni» poate fi privită ca un augur bun pentru iarna, care ne stă în prag.

Oratorul serii a fost dl director al desp. Sibiu al «Asociațiunii», *Dr. G. Preda*, dir. ospiciului de alienați din Sibiu. Sala a fost arhiplină de meseriași tineri și bătrâni, veniți cu nevestele și copiii lor și cu toții au ascultat cu multă plăcere și atenție conferența, care a tratat despre «*Muncitorul față de problemele sociale actuale*». Cu o pătrundere și o claritate vrednică de laudă, cu un fel de predare, care a câștigat din primul moment auditorul, a expus conferențiarul problemele cele mai grele actuale, pe înțelesul tuturor, vorbind despre conflictul ce se dă în ziua

Când se împliniră patru veacuri dela moartea lui Ștefan cel Mare, toate monumentele lăsate țării de cătră acest erou aveau să capete strălucirea momentului de sărbătoare. Și biserica Sf. Nicolae căpătă atunci din partea neuitatului Rege Carol I, toate câte li se datoreau.

Repararea se hotărâ. Se începu chiar în 1900 și de mai mulți ani biserica e restaurată. Mândru monument de arhitectură, neîntrecut prin splendoarea înfățișării lui. Zugrăveală scumpă pe din afară, pictură aleasă pe dinăuntru. Toții sfinții zugrăviți pe partea din afară; tot felul de alegorii și simboluri pe cerul albastru dinăuntru...

La această vestită biserică au servit din când în când cunoscuții preoți: Renumitul părinte Enăchescu colaboratorul nemuritorului Creangă și unul din cei dintâi institutori ai Iașului, — la Sf. Nicolae a servit, în casele din curte a locuit toată viața, acolo și-a crescut copii și acolo a murit.

Altă vestită și legendară biserică a Iașului este *Trei Erarhi*.

Această biserică are legenda ei. Zidită a fost de dl Moldovei Vasile Lupu. An cu an a fost înfrumusețată și îmbogățită cu daruri noi.

Prin frumsețe este pusă alături de faimoasa biserică din Curtea de Argeș... Mulțumită legendei glorioase ce are, a fost onorată cu moaștele Sf. Paraschiva. Și de când a fost investită

de astăzi între muncă și capital, analizând pe rând, argumentele și contra-argumentele teoriei marxiste, arătând luxul bolnavicios din zilele noastre și infierându-l, apelând la judecata sănătoasă a muncitorilor, la o colaborare rodnică între muncitorii cu creierul și muncitorii manuali. Adevăruri ca acestea: cei trândavi dintr-o clasă socială se uită numai la cei trândavi din cealaltă clasă socială și de aceea se dau conflictele nesăbuite cu urmările lor dureroase — au fost multe, încât apelul conferențiarului ca fiecare ascultător să ducă merinde de gândit acasă, a fost luat, de sigur, în considerare. Ropotele de aplauze ne îndeamnă să susținem aceasta. Conferențe de soiul acesteia ar trebui să asculte cât mai multe publicul dela noi, ca să i se lămuirească problemele de viață.

Corul meseriașilor, condus de dl I. Stanciu, a cântat la începutul și sfârșitul ședinței cu mult simț 3 cântări. Tinărul C. Axente a recitat cu inimă și fără pic de șovăială «Ștefăniță Vodă» de G. Coșbuc, ear dl președinte al Reuniunii meseriașilor, George Poponea, ca un adevărat părinte și vrednic urmaș al lui Vic. Tordășianu, a rostit cuvinte de îmbărbătare pentru meseriași, și cuvinte de mulțumită pentru orator.

N'a lipsit nici pălăria «Dumnezeu vede», purtată pe la fiecare participant de secretarul St. Duca, adunându-se Lei 225, și nici loteria cu împărțirea premiilor (cărți bune). O seară plăcută. Să avem cât mai multe la fel la iarnă!

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* în 12 Noemvrie a. c. s'a întors dela Timișoara, ear în 13 Noemvrie a plecat la București spre a participa la ședințele Sf. Sinod.

In misiune. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* în ziua sf. Dumitru a sfințit monumentul ridicat în Peștișulmare în amintirea primei împroprietării făcute în Ardeal, precum și școala de meserii înființată în Deva.

În 9 Noemvrie a făcut vizitațiune în Simeria și Tâmpa. În 10 Noemvrie a mers la Timișoara, unde în 11 Noemvrie a întâmpinat pe *M. Sa Regele Ferdinand I*, și a sfințit școala politehnică. Despre aceste evenimente vom publica raport în numărul nostru ce vine.

Parastas. Joi în 26 Octomvrie a. c. ziua sf. marelui martir Dumitru, s'a oficiat în biserica ort. română din Sibiu. suburbiul Iosefin, prin păr. paroh Ioan B. Boiu, parastas într-o vecinica odihnă a *fericitului fondator Dumitru Andronic*. Eternă să fie memoria lui!

cu aceste scumpe moaste, în fiecare an biserica Trei-Erarhi este centrul de sărbătoare al unei mari zile religioase.

În ziua Sfintei Paraschiva se strâng credincioșii de pretutindeni pentru a săruta sfânta făcătoare de minuni.

O bucată de vreme preoții n'au slujit la altarul acestei mari biserici. Câțiva ani a fost în reparație. Acum este aproape gata, — se mai lucrează la o grandioasă clopotniță și la o casă pentru călugări.

Când va fi deschisă credincioșilor, va constitui un adevărat templu artistic, atât este de genial alcătuit din capodopere sculpturale picturale.

Dar lașul este investit cu mult mai multe biserici. Simțământul religios creștinesc al locuitorilor din acest oraș întreține multe biserici mari și frumoase.

În primul rând se cuvine să amintim cea mai mare și mai însemnată biserică din Moldova: *Mitropolia*.

Mitropolia Moldovei se distinge prin somptuoșitatea clădirii, precum și prin stilul solid și sobru al sistemului arhitectonic. Linii drepte, regulate, paralele, dau înfățișarea precizunii și liniștei inspirând totodată respectul cuvenit unui lăcaș de pace și rugăciune.

Totul din exterior e măreț prin conturul precis și forma clasică ce îmbracă.

Conferențele publice organizate de despărțământul Sibiu al Asociațiunii, s'au continuat Duminecă seara, în 11 l. c., când directorul acestui despărțământ, dl Dr. Gh. Preda și a desvoltat prelegerea anunțată: Din problemele originii și evoluției viețuitoarelor și, în special, a omului. Conferențiarul a schițat, timp de o oră și jumătate, câteva din aceste probleme, vorbind despre originea bacteriilor sau microbilor și rolul lor în natură, — despre vegetale, adaptațiune mediului, în diferite epoce, caracterizate prin milioane de ani. Interesantă a fost expunerea despre înrăurirea mediului asupra organismelor, — transformarea dela o plantă la alta, dela animal la alt animal; — apoi deosebirile între oameni cu craniul oval și cei cu craniul mai mult rotund (adecă între dolicocefali și brachicefali) cu însușirile lor bune și rele, după cercetări și păreri, care pot să formeze și de aici încolo material de largă discuțiune. Pentru ascultători, familiarizați cu mulțimea terminilor tehnici, prelegerea a fost una dintre cele mai gustate, — dar proiecțiunile nu toate... luminoase.

Intru pomenirea marelui învățat și Domn al Moldovei, *Dimitrie Cantemir*, s'a ținut în ziua Sfântului Dumitru, în aula universității cernăuțene, o conferință festivă publică. A vorbit profesorul universitar, dl ministru I. Nistor, arătând însemnătatea scriitorului, dela moartea căruia se împlinesc 200 de ani, ear dela naștere 250 ani.

Criză de locuințe și în alte țări. În New-York criza de locuințe e foarte acută. Prețurile s'au urcat atât de enorm, încât mulți locatari s'au unit pentru a avea un adăpost și dorm cu rândul în aceleași camere. Ziarele spun, de exemplu, că în 14 camere ale aceleiaș clădiri sânt 42 chiriași în trei serii de câte 8 ore.

A apărut: Dr. G. Preda, directorul ospiciului de alienați și directorul desp. Sibiu al «Asociațiunii»: «Cum se poate concepe și întocmi o geografie medicală?» O broșură de 30 de pag., cu chestionar. Sibiu, 1923. Tiparul Tipografiei arhidiecezane. (Fără preț). Se găsește la autor, pe adresa de mai sus, în Sibiu.

Vreme de toamnă neobișnuită stăpânește la noi, cu secetă și căldură; — în alte țări se petrece cam acelaș lucru. În Franța la Lyon, arborii în urma căldurii au dat muguri și flori ca în mijlocul primăverii, — crinii și trandafirii înfloresc; în unele localități termometrul a înregistrat 27 grade, ca în Iulie.

Scumpetea în Budapesta. Un costum de haine costă astăzi în Budapesta 800.000—1 milion coroane, iar unul din stofă englezească până la 2 jum. milioane coroane; o pălărie 120.000 cor., o păreche ghete 180.000, o cămașă între 90—140.000, o păreche ciorapi până la 40.000 cor. Alimentele de asemenea au ajuns cifre fantastice. Un chilogram pâine costă 1050 cor. Untura de porc 20.000 cor. chilogramul. În restaurant o friptură costă între 6 și 15 mii cor. Și magnații mai visează politică externă, în loc să muncească pentru ușurarea situației mulțimii nevoiașe.

Picturile din 'năuntru și afară reprezintă alegorii și simboluri religioase, care prin coloritul și expresia lor răspândesc o atmosferă de liniște și rugăciune asupra credincioșilor.

Nu de mulți ani s'a ridicat în curtea mare a Mitropoliei o vastă clădire ce servește de locuință Mitropolitului Moldovei și clerului superior. Tot în curtea Mitropoliei se află birourile și serviciile anexate.

În fața catedralei se îngrijește în chip artistic o grădină unică prin frumusețea ei în orașul Iași.

Însemnată prin tradiția ei este și biserica *Sf. Spiridon* din curtea marelui spital cu acelaș nume.

În afară de aceste mari biserici, mai sânt alte 30—40 biserici, răspândite prin tot orașul. Unele din aceste sânt vestite prin marea lor vechime.

Așa de pildă biserica *Barboi*, în curtea căreia se mai zăresc vechi pietre de morminte. Tot așa biserica *Barnoski*; — în popor se numește Biserica Roșie, și se povestesc atâtea minunății despre dânsa încât ajunsese vremea să fie socotită ca făcătoare de minuni.

Bisericile «Tălpăları» și «Sf. Haralambie» și mai ales popularul «Sf. Andrei» au atâtea glorie, încât par ocrotite veșnic de sfinții sub auspiciile cărora sânt puse...

Bancnotele de 500 lei, adeseori falsificate, vor fi scoase din circulație și înlocuite cu altele mai perfecte, în 4 culori. Schimbarea biletelor vechi cu cele nouă se va începe în Decemvrie a. c. prin casierile Băncii Naționale și ale statului.

Abonamente la teatru românesc în Sibiu, pentru reprezentațiile companiei teatrale «Astra» care se vor continua Sâmbătă în 17 Noemvrie 1923, se pot face la Librăria Săteanului, str. Regina Maria 1, între ora 9—12 a. m. și 3—6 p. m. Prețurile între 100—1500 lei.

Coroana austriacă are fericirea nevisată: în 29 Octomvrie 1923 a fost cotată la Viena cu 1 milion și două sute de mii mărci!

În turneu de propagandă. Despre călătoria americană a contelui maghiar Apponyi, spune Curierul American: După primele succese ușoare și cu grijă pregătite, au venit și zile grele asupra capului contelui Apponyi, care acum are de furcă cu americanii, cari nu toți cad în cursa întinsă de vorbăria efitină și sfărăitoare de fraze goale a «nobilului conte». În marea cotidian american «New York Evening Post», Hamilton Fish Armstrong demască pe Apponyi și-l acuză că denaturează adevărul, folosindu-se de datele statistice maghiare, care sânt false. Publicistul american citează un fragment din lucrarea lui C. J. C. Street, intitulată «Hungary and Democracy» apărută acum la Londra, în care autorul descrie cum se falsificau statisticele în Ungaria și că însuși Apponyi aproba, încuraja, ba chiar glorifica «sentimentul patriotic» al statisticianului maghiar.

Mulțămire. Dl Iosif Marcu sen., proprietar în Sibiu, din tristul prilej al trecerii la cele eterne a iubitei sale soții Paraschiva Marcu n. Bendorfean, a binevoit a dărui la fondul «Reuniunii femeilor ort. române pentru înfrumusețarea bisericii din Sibiu, sub Iosefin» suma de 500 Lei. La acelaș fond în loc de cunună pe sicriul defunctei au dăruiat dna Maria Paulini și dna Marioara Ursa n. Marcu câte 50 Lei. În numele comitetului aducem și pe această cale generoșilor donatori cea mai sinceră mulțumită. *Victoria Boiu*, prez. *Ana Imbăruș*, casieră.

Lucrări de împroprietărire

Despre starea expropriierilor și împroprietăririlor din plasele Sibiu și Cisnădie, agronomul regiunii Sibiu, dl Oprea Mache, dă următoarele amănunte:

Expropriierile sânt aproape terminate, afară de câteva moșii de păduri pentru care se așteaptă avizul Regiunii silvice, care, după lege trebuie să și dea avizul.

O bună parte a dosarelor de expropriere se află în apel la Comisiunea județeană, care mai are încă de judecat.

Împroprietări s'au făcut, până în prezent cu toate formele legale în comunele Hamba, Șura mică, Șelimbăr, Cristian și Turnișor, unde s'au împroprietărit 331 români pe 798 jugăre arătură și fânaț; 195 sași pe 321 jug. arătură și fânaț, precum și împroprietăririle cu locuri de case în comunele Șura mică, Șelimbăr și Turnișor.

Pământurile expropriate definitiv se dau spre folosință în arendă la săteni până la definitivă împroprietărire care se va face prin formele legale și parcelări, executate de inginerii cadastrului.

E de dorit ca până la împroprietărire sătenii lipsiți de inventar agricol, precum: car, căruță, vite, plug, etc. să facă tot ce le stă în putință și să-și cumpure cele trebuincioase.

Li îndemnăm să se unească, să facă bănci populare, cooperative, de unde se pot ajuta, să imiteze comunele Sadu, Râșinari, Turnișor, Porcești etc. care au astfel de bănci.

Astfel de bănci s'au înființat în urma reformei agrare în comunele Bradu și Noul Sătesc de cătră agronomul regiunii Sibiu.

Pământul cuvenit se va da; însă vor rămâne stăpâni pe el numai acei oameni vrednici de el, cari se vor dovedi că-l muncesc și vor cerceta mai des locurile bune, și mai rar crășmele...

Poșta redacției

Pr. Șt. Fl. în V. II vom întrebuința. Mai trimiteți.

Nr. 8281

(151) 1-3

Concurs

Pentru ocuparea catedrei de religie de la liceul Negru Vodă din Făgăraș și de la școala medie de fete din Brad, publicăm concurs cu termen de 15 zile.

Ambele catedre sânt sistemizate în regulă și titularii vor primi leaful egală cu a profesorilor secundari.

Concurenții au să dovedească calificarea lor pretească și pedagogică. Sânt preferiți candidații cu studii academice și cu examenul pedagogic profesoral.

Cererile instruite cu documentele relative la calificare și la serviciile anterioare, să se trimită Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, 19 Octomvrie 1923.

Consistorul arhidiecezan

Nr. prot. 464/1923

(149) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Măgarei din protopresbiteratul Agnitei, în baza ordinului consistorial de la 21 Septemvrie a. c. Nr. 7504 Bis. se publică concurs repetit cu termen de 30 de zile socotite de la prima lui apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor de la stat, completate cu cele cuprinse în concluzul sinodului parohial de la 12 Februarie 1923.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în termenul susindicat.

Concurenții, după prealabila încuviințare a protopresbiterului, să se prezenteze în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnita, 24 Octomvrie 1923.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent
Ioachim Munteanu
protopop

Convocare

Domnii acționari ai societății «Frumoasa», întreprindere industrială de lemne s. a. în Petrifalău, sânt invitați la

adunarea generală extraordinară,

ce se va ține la 29 Noemvrie 1923, ora 11 a. m. în localul societății din Petrifalău.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Alegerea din nou a Consiliului de administrație.
3. Alegerea din nou a Comitetului de cen-zori.

Petrifalău, 10 Noemvrie 1923.

Diracțiunea.

Acțiunile vor fi depuse la sediul societății până în 28 Noemvrie 1923.

Nr. 8705

(146) 3-3

Concurs

În scopul conferirii de stipendii și ajutoare pe anul 1924 din fundațiunea «Andronic»:

- I. Pentru învățăceii de orice meserie,
- II. Pentru sodalii, deveniți atari în decursul anului 1923,
- III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se escrie concurs, pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Extras din matricula botezaților;
2. Atestat de la comună, despre averea proprie, ori a părinților;
3. Atestat familiar despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câți prunci minoreni sânt în familie, câți cercează școala și câți mai sânt la meserii.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Indreptățiți a petiționa sânt numai români ortodocși născuți în arhidieceza de Alba Iulia și Sibiu și în eparhia Vadului, Feleacului și Clujului.

În special au să dovedească:

I. Învățăceii

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;

c) că au încheiat contractul cu maestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (prețură ori magistrat);

d) adevărul de la maestrul despre sporul ce-l arată în măestrie, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catihetul sau parohul local.

Contractul trebuie aclus la cerere în original, sau în copie autentică.

II. Sodalii

a) că au terminat anii de învățare, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67),

b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceea ce vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adevărul de la maestrul;

c) ceice vor dovedi, că sânt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiți.

III. Sodalii cari sânt în condițiuni de a deveni măestri

a) să aibă certificat de la maestrul;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul de la maestrul la cari au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voiesc să se așeze ca măestri, ce fel de mijloace mai are pentru a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat de la ofițerul parohial că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

De la toți concurenții se cere, ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie, adresate Consistorului arhidiecezan ort. rom. din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decemvrie 1923 st. v.

Cererile neinstruite în regulă și cele intrate după termen nu se vor lua în considerare.
Sibiu, la 17 Octomvrie 1923.

Consistorul arhidiecezan.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului
Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 30 Lei.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Cuvântări bisericesti

de arhimandritul Ilarion Mircea, egumenul sfintei mănăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminicile din Paresimi, 9 Duminici după Rosalii și la unele sărbători de peste an. Prețul 16 Lei.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Salei Dnui Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.
Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei.

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu, se mai află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crud 4 Lei —, broșat 6 Lei —, plus porto postal 2 Lei —.

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună**, de Zotti Hodoș. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 15 Lei, Plus porto postal, à Lei 2-50.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de casă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exhibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev.
Bilet de admnionarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificatii.
Matricole școlare.
Cronica școlară.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuit pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane